

Я. С. Ткаченко, канд. екон. наук, доц.,
Академія праці та соціальних відносин
Федерації профспілок України, м. Київ

РОЗВИТОК РИНКУ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Проектне фінансування як різновид залучення довгострокового позичкового фінансування під грошовий потік, що генерує безпосередньо сам проект, набуло розповсюдження при фінансуванні крупномасштабних інфраструктурних проектів і в Україні. Традиційно світовий ринок проектного фінансування залишається поділеним між великими банками, що розширюють межі свого впливу. За даними видання Project Finance у 2012 р. російським банком ВТБ було завершено фінансування кримської сонячної електростанції “Перово” в складі п’яти черг в обсязі майже €175 млн. Європейський банк реконструкції та розвитку також інвестує в потужності вітрогенерації в Україні шляхом організації пакета фінансування на суму €13,3 млн. для спільної українсько-італійської компанії “Еко-Оптіма”, яка буде експлуатувати вітроелектростанцію (ВЕС) в Старосамбірському районі на заході України. Кредит буде складатися з двох паралельних траншів, в тому числі 10-річного кредиту ЄБРР на суму €9,5 млн.

Але найбільшого поширення і в світі, і в Україні набула технологія державно-приватного партнерства, де разом із приватними інвесторами держава виступає основним гравцем на ринку проектного фінансування.

В Україні Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами зініціювало 14 проектів на суму понад 114,4 млрд. грн., частина з яких буде профінансована у формі державно-приватного партнерства. Основні пріоритети національних проектів розподілилися таким чином:

- енергетична інфраструктура – 38 млрд. грн.;
- інфраструктура об’єктів соціальної сфери та туризм (до даної сфери відносять туристичні об’єкти, об’єкти охорони здоров’я, освіти, телекомунікації та інформаційні технології) – 29 млрд. грн.;
- транспортна інфраструктура – 23,4 млрд. грн.;
- житлово-комунальна інфраструктура – 19 млрд. грн. (якщо припустити, що фінансування проекту “Місто майбутнього” складатиме орієнтовно 3 млрд. грн.);
- інфраструктура переробки твердих побутових відходів – 5 млрд. грн.

Вибір названих пріоритетів може бути пояснений такими причинами:

- висока енергозалежність держави;

- відсутність матеріально-технічної бази для підготовки українських спортсменів до зимових видів спорту та необхідність підвищення туристичної привабливості України;
- неефективність та низький рівень якості наявної транспортної інфраструктури. Відповідно рейтингу, представленому в Давосі на Світовому економічному форумі, Україна посідає 138-му позицію за якістю доріг із 145 країн. Якість портової та аеропортової інфраструктури отримала відповідно 96 та 101 позиції в рейтингу;
- недостатність соціального житла та низька якість питної води;
- нагромадження понад 30 млрд. т промислових відходів на 770 українських звалищах, що в перерахунку на душу населення становить 700–800 т.

Це дає змогу досить чітко прослідкувати орієнтири щодо галузевої диверсифікації ДПП проектів. В Україні основний акцент зроблено на енергетичну та транспортну інфраструктури, а проекти, які пов'язані з охороною здоров'я та освітою, є поки що поодинокими. Хоча за експертними оцінками, витрати країн Організації економічного співробітництва та розвитку на охорону здоров'я з 2010 по 2020 р. підвищаться на 51 % – до 71 трлн. доларів, що зробить цей сегмент цікавим для приватного сектору.

Ткаченко, Я.С. Розвиток ринку проектного фінансування в Україні [Текст] / Я.С. Ткаченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2012. - С. 199–200.